GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 14.

We Srodę Dnia 15. Lutego 1804.

Z Wiednia d. 8. Lutego.

Na d. 25 Stycznia C. K. F. M. L. Wincenty hrabia Kollowrath Libsteinski, otrzymał naywyższą łaskę oddania J. C. K. Mci nazaufalnych listow, iako pełnomocny minister zakonu Maltańskiego przy C. K. dworze.

Lubo iuż mamy bardzo doskonałe urządzenia w C. K. kraiach co do nauki woyskowych chirurgow, wszelako J. C. K. Mci nie przestaie zwracać swey troskliwości na ten przedmiot; dla tego raczył teraz nayłaskawiey rozporządzić, aby w celu uformowania iak naydoskonalszych operatorow dla armii, zwłaszcza na czas woyny, czego przez poiedyńcze praktyki iedynie dopiąć można, ćwiczyło się pod ręką C. K. radcy i polowego medyka de Vering 6 medyków w tey sztuce chirurgow, ażeby zaś poświęcili się iedynie temu przedmiotowi zapewnione im zostało na czas tych nauk potrzebne wsparcie. Z tey okazyi wezwał Arcy Xżę Jmc Karol pomienionego zręcznego i w armii zasłużonego polowego medyka Vering w pochlebnym bilecie, aby rozpoczął takowe nauki i odpowiedział iak naydoskonaley dobroczynnym zamiarom J. C. K. M.

D. 25 Listopada r. z. umarł tu Piotr baron Bolza, kawaler orderu S. Szczepana i C. K. aktualny tayny radca; Mąż wielkich zasług dla Nayiaśnieyszego Domu Austryackiego w skarbowych materyach, z których nawet za granicą słynął. Żadna praca nie była dla niego trudną; nie znał innych pobudek, iak tylko dobro kraiu i Monarchy. Talenta i zasługa wyniosły go na stopień, na którym umarł.

Z Pragi piszą, że z młodey szlachty dali tam d. 1 Lutego karuzel w szlachetnym i chwalebnym zamiarze, aby zebrane z niego pieniądze obrocone były na wsparcie ubogich ludzi, nie mogących dostać zatrudnienia. Rycerze naypiękniey rzecz swoią zrobili, i słusznie od licznego widza dziwionemi byli. Cały koszt sami zastąpili, a przychod z biletow, z których każdy po 2 ryn. kosztował, zostawuiąc resztę dobroczynności dusz czułych, na wsparcie ubogich obrocili.

Z Brynu d. 7. Lutego.

Z Konstantynopola donoszą nam pod d. 2 Stycznia, iż po odeyściu ostatniey poczty nadeszła do Porty d. 24 Grudnia urzędowa wiadomość z Alexandryi, że zawarta między Portą i Beiami ugoda, którą zobopólni pełnomocnicy do Egiptu zawieźli, z naywiększą ra-

dość ią od Beiow przyiętą została. Nic ta wiadomość nie wspomina o mianym zayśdź niedawno zdarzeniu w Alexandryi, (zobacz artykuł z Brynu w 12 Nr. naszey gazety), owszem zapewnia, iż przez wspomnioną ugodę zupełna spokoyność przywrocona została w Egipcie. Sądzą zatem, iż ludzie niechętni Porcie rozgłosili tę wieść z umysłu dla obłąkania iey mniemania.

Porta kazała przez swoich posłow wszystkim dworom oświadczyć na pismie, iż postanowiła w teraźnieyszey woynie zachować nayściśleyszą neutralność; lecz żaden z dworow na to nie odpowiedział, co nie pomału Dywan zastanawia.

Kakir Bey został instalowany kapitanem baszą, nim ieszcze zwłoki iego poprzednika pogrzebane były: w takowym razie iest zwyczay, iż W. Sułtan i wszyscy wysocy urzędnicy posyłaią muzykantow z powinszowaniem nowemu urzędnikowi. Nowy kapitan basza kazał muzykantom rozdać zwykłe podarunki, ale im grać nie pozwolił, przez co w szlachetny sposob uczcił żałobą pamięć swego poprzednika, przyiaciela i dobroczyńcę.

Pokazuie się z ostatnich listow od granic tureckich, że choroba w Belgradzie nie iest wcale niebezpieczna; ale za to pokazały się w Nissa znaki morowey choroby, przeciw którey zaraz przedsięwzięto środki, przecinaiąc kommunikacyą z choremi i zabraniaiąc karawanom przechodu przez miasto.

Gdy podług zwyczaiu Porty zachodzą po świętach beiram wielkie odmiany pomiędzy wyższemi urzędnikami, oczekuią zatem w Belgradzie z utęsknieniem gońca, który przywiezie w tey mierze rozkazy W. Sułtana. Kuszczuk Ali, dowódzca Janczarow, pochlebia sobie, że otrzyma paszalikowstwo Serwii, o które wiele w dywanie czynił zabiegow.

Z tey strony Dunaiu po wielkich deszczach tak było pogodne i ciepłe powietrze, że przy odeyściu poczty wiele drzew nie tylko się zwinęły, ale i kwitnąć zaczęły. Pomimo tak odmiennego powietrza ludzie iednak są zdrowi; ale bydło, a osobliwie owce w wielu mieyscach choruią.

Z Petersburga d. 17. *Stycznia.*

Uczty i bale u dworu trwały z powodu zaręczenia W. Xiężny Maryi przez 3 dni, i wiele Imperator Jmć z tegoż powodu rozdał podarunkow i łask poczynił. Xiążę Kurakin, który podpisał intercysę otrzymał brylantowy pierścień w wartości 20,000 rubli, a minister zawiaduiący wyprawą Troszyński takiż sam podarunek. Wszystkie damy, którym edukacya W. Xiężny Maryi była powierzona, iako też nauczyciel WW. Xiężniczek, radca kollegialny Storch udarowane były dyamentami. Baron Wollzogen, nadworny marszałek weymarskiego dworu, który tu z oblubieńcem przyiechał, otrzymał od Imperatora Jmć iako też od Imperatorowy matki brylantowane tabakiery z ich obliczami wielkiego szacunku. Xiążę następca Weimaru dał swey oblubienicy bardzo piękny brylantowy pierścień, a hrabiny Liewen darował brylantowy ubior na głowę, w wartości 15,000 rubli.

Dzień zaślubin ieszcze nie iest oznaczony, ale zapewne tego mięsopustu nastąpi. Już robią wielki fierwerk na tę uroczystość.

Kameriunkrowie Xiążę Nikita Wołoński, hrabia Władysław Branicki, hrabia Alexander Branicki i Xiążę Fedor Galiczyn są mianowani aktualnemi szambelanami.

Sprawuiący tu papiezkie interessa, kommandor i opat Benvenuti, zamyśla stąd wyiechać.

Mamy tu znowu 21 stopni zimno.

Z Zurych d. 20. *Stycznia.*

Na posiedzeniu d. 14 mała rada zawiesiła werbowanie ludzi do półbrygad helweckich w

naszym kantonie, powodami do tego wyroku są położenie i przeznaczenie niepewne tych korpusow. Zapewniaią, że wyrok ten wydany został po odebraniu okolnika od landmana Szwaycaryi. Trzeba się obawiać aby spoźnienie werbunku dla nowych regimentow kapitulowanych nieszkodziło ich zwerbowaniu w wielu kantonach, bo za powrotem wiosny prace rolnicze zatrudnią wielu ludzi, którzy w czasie zimy przyięliby byli służbę woyskową.

Przed niejakim czasem odebrano w Bernie doniesienia od Ob. Maillardoz ministra Rzeczpltey helweckiey w Paryżu. Oddał on ministrowi francuzkiemu z granicznych interessow rożne memoryały i pisma ściągaiące się do handlu Szwaycaryi, które mu od landmana Szwaycaryi przesłane były. Interess ten odesłanym potem został do ministrow skarbowego i wewnętrznego, aby względem tego dali swoie rapporta, po odebraniu których rząd ostatecznie rzecz tę ukończy.

Z Ratysbony d. 24. Stycznia.

Pomimo ważności przedmiotow, któremi w tym momencie seym się zatrudnia, albo które wniesione zostały dla uzupełnienia i zaprowadzenia nowego porządku w Rzeszy, widdź iednakowoż spoźnienie w interessach, od czasu propozycyi uczynioney na posiedzeniu dnia 9 przez ministra dyrektoryalnego. Mniemano powszechnie, że naradzenia względem głosow mezkich na d. 22 rozpoczęte będą, zwłaszcza, że ministrowie hessen-darmstadzki, Anhalt, Henneberg, Hohenzoliern i brabiow katolickich Westfalii, którzy niegłosowali ieszcze byli, ponieważ nie mieli instrukcyy, świeżo ie odebrali i gotowemi są do dania swych głosow; lecz posiedzenie na dniu 22 ukończyło się bez otworzenia protokułu do zapisywania głosow w tey materyi. Sam iedynie minister Elektora Brunświckiego nieodebrał ieszczę instrukcyy w tey mierze od swoiego Pana i bydź może, że seym zaczeka poki ich nieodbierze i poźniey dopiero wyda konklusum. Nie masz żadney wątpliwości, że to konklusum wcale rożnic się będzie od zamiarow w dekrecie cesarskim umieszczonych, lecz mniemaią, że minister dyrektoryalny austryacki ma zlecenie w takowym przypadku proponować *itio in partes.*

Z Paryża d. 26. Stycznia.

Jedna dywizya flotyli stoczyła, podług Monitora, walkę z angielskiemi korwetami między Dunkierką i Grawеliną. Po pół godzinney bitwie musiały się korwety angielskie oddalić i udać się spieszno do swych portow dla naprawy.

Jeden z powozow, które szły za X: ną Borghese, dostał się na granicy Piemontu w ręce rozboynikow Barbetow; znaydowały się w nim znaczne kosztowności.

Jenerał Ney przybył tu z Szwaycaryi.

W nocy na 21 t. m. korsarz z Boulogne zabrał angielski slop i do Kale zaprowadził, na którym znaydowało się bardzo wiele pięknych towarow.

Przeszły kommendant paryzki, jenerał Junot, obiął w Arras dowodztwo nad zgromadzoną tam z wyboru woyska dywizyą, składaiącą się z 6000 piechoty, 1500 iazdy i 500 artylerystow.

Norembersey deputowani iuż stąd wyieżdzaią.

Na dyplomatyczney audyencyi w niedzielę przedstawieni byli pierwszemu konsulowi: przez pruskiego posła margr. Luchesini, baron Bredow, a przez portugalskiego de Souza komandor Almeyda. Przeszły helwecki minister P. Stapfer oddał list odwoławczy.

Prezydent ciała prawodawczego Fontanes pod czas ostatniey deputacyi, wyraził w pochlebney swey przemowie do Igo konsula

między innemi rzeczami: " Obraz wewnętrznego położenia naszego iest obrazem twoich dobrodzieystw. Wielkie i zbawienne odmiany, które widziemy, są dziełem 4 letniego czasu. Wszystkie promienie narodowey chwały, które od 100 lat zaćmione były, zaczęły znowu pod Tobą iaśnieć. Woienna wrzawa nie przerywa wcale bezpieczeństwa, które Tobie winniśmy. Twoia dusza zdaie się, iż weszła w dusze wszystkich Francuzow. Wiek chwały nastąpi po momentalnem niebezpieczeństwie, i to dosyć będzie dla zrobienia Cię niezwyciężonym. Nie mogę poiąć iakie czucie ufności i śmiałości zaięło Francuzow, że nawet niespokoyności nakazało milczenie. To co rzeczywiście widziemy, zabrania nam obawiać się tego co ieszcze przyszłość zakrywa. Ten na wszystko odważyć się może, który umie przewidzieć rzeczy przyszłe." Pierwszy konsul odpowiedział między innemi: " Teraźnieysze posiedzenie ciała prawodawczego zatrudni się nayważnieyszemi przedmiotami: w tego rocznym rachunku starał się rząd połączyć swoie potrzeby z interessem obywateli. Koszta woienne naymniey będą uciążliwemi dla luda francuzkiego.,,

Jenerał Duroc rządca pałacowy mianowany iest prezydentem wybiorczego kolegium, które ma kandydatow do senatu wybierać.

Pierwszy konsul miewa teraz częste naradzenia z swoim szwagrem rządcą Paryża, jen. Muratem. Nie wiadomo ieszcze kto na iego mieyscu obeymie dowodztwo nad włoską armiią.

Bywszy helwecki jenerał brygady Weid, iest w głownym sztabie Igo konsula umieszczony i razem został członkiem legionu honorowego. Częste z nim rozmowy okazuią iak dalece pierwszy konsul szacuie talenta.

Wszystkie maytki w departamencie Skaldy wzięte są w rekwizycyą. — Miasto Gandawa posłało ministrowi wewnętrznemu Chaptal 3 medale, złoty, srebrny i bronzowy.

Monitor przywodzi, że angielscy ieńcy, których do Morlaix przywieziono, powiedzieli, iż pod czas ostatnich burz pod irlandzkiemi i szkockiemi brzegami przeszło 300 statkow kupieckich się rozbiło.

Pewny z młodzikow, ktorzy nic więcey nie maią do czynienia, iak cały dzień przepędzać na próżnowaniu, grze i nudach, a wieczorem na teatrze głośno z pustotą swoią popisywać się, rozmawiał głośno i wiele na iedney z ostatnich reprezentacyy Agamemnona. Blisko stoiący okazywali niecierpliwość, ale żaden nie chciał rozpoczynać sporu. Pozwolcie mi, rzekł pewny iuż w latach będący woyskowy, biorę to na siebie. Zbliża się do świstaka i prosi go tonem grzecznym, ale mocnym, aby chciał ciszey rozmawiać. Trzpiot odpowiedział płocho: iż radę tę zapisze w pugilaresie, aby ią sobie mogł przypomnieć w innym mieyscu i czasie. Dobrze bardzo uczynisz, gdy ią sobie zapiszesz, rzekł na to zimnym tonem officyer, lecz tu iest mieysce, a dzisiay czas, abyś pamiętał o niey. Młodzieniec umilkł na to.

Noż Igo Konsula. Jest to nazwisko, które Ob. Barriol, fabrykant nożow, dał sztuczcowi od siebie zrobionemu. Figura iego wyobraża Bonapartego w ubiorze. Patrząc się na niego z iedney strony, widać Igo konsula trzymaiącego w ręku papier, z napisem ustawy, przez ktore zbawił oyczyznę; na dole są wyrażone słowa: " Zbawcy Francyi.,, Z drugiey strony sztuczca, widać go iako uspokoiciela i dla wyrażenia, że pokoy iest życzeniem serca iego, za porażeniem sprężyny wyskakuie gałązka oliwna. Otworzywszy nóż pokazuie się gołebica, składaiąca na głowę konsula gwiazdę szczęścia. W koło iest napis:

" Zasługa nadgrodzona. „ Materyał noża tego, ieſt kosztowny, robota doskonale wykonana.

Posiedzenie ciała prawodawczego na d. wczorayszym poświecone było roztrząsnieniu Tytułu II. części II. Xięgi cywilney pod *tytułem.* " *O różnicy dòbr i związku ich z temi, co ie posiadaią.* Przyięcie tego proiektu do uſtawy przez trybunat wyłuszczone było w ciele prawodawczym przez *Savoye* Rollin iednego z trzech mowcow od trybunatu wysłanych, w sposobie naſtępuiącym:

Xięga cywilna rzekł, ieſt zbiorem wszyſtkich praw prywatnych służących ludziom w towarzyſtwie. Potrzeba więc, aby Xięga cywilna zawierała w sobie roztrząsnione syſtema wszyſtkich tych praw; życie i wolność są dwiema przyrodzonemi własnościami człowieka, z któremi łączą ſię wszyſtkie iego potrzeby iako iſtoty fizyczney i wszyſtkie iego potrzeby iako iſtoty rozumney. Używać tych własności, oto są iego prawa; nieszkodzic używaniu tych własności przez swoiego bliźniego, oto iego powinności; wolność przeto cywilna obeymuie koniecznie te dwa wzaiemne przedmioty. Granice położone wolności osobiſtey wynikaią z tych obowiązkow; wolność cywilna zasadza ſię więc na tym nieodmiennym porządku, który czyni, że prawa i obowiązki łączące na wzaiem pomiedzy sobą ludzi nie są zakłuconemi, ani zwgałconemi; osoby, rzeczy, czynności, Xięga cywilna urządza wszyſtko cokolwiek ściągać ſie może do tych trzech iſtotnych przedmiotow. Związki ludzi z ludzmi i z rzeczami i związki rzeczy z ludzmi wynikaią wszyſtkie z czynności ludzkich, a zatem i wszyſtkie umowy przez które uſtępuiemy, nabywamy, posiadamy rzeczy i dòbr. Taki ieſt podział przyięty przez Xięgę cywilną; zbliża ſię on do podziału proſtuiąc go iednak, iaki prawo Rzymskie uświęciło; ieſt zupełnieyszym od podziału inſtytutow, doskonalszym od podziału pandektow, i ſtosownieyszym niżeli którykolwiek z tych dwoch. Winien bowiem tę swoią korzyść szczęśliwey myśli na którą rząd natrafił podzielenia prawodawstwa na tyle Xiąg oddzielnych, ile ieſt iego części różnych, nieprzeſtaiąc iednakowoż łączyć ich i ſtosowac do ogólnego planu odmiany. Te Xięgi tak podzielone nie będą mieścic rzeczy obcych, nie będą mowic tylko o przedmiotach sobie własnych i zaymą przeznaczone dla ſiebie mieysce w zupełnym syſtemacie naszych uſtaw.

Mowca po wyłuszczeniu tych uwag, które rownie prawdziwie iak i dokładnie wyſtawiaią naydoskonalsze zasady prawodawſtwa cywilnego, roztrząsa artykuły proiektu do uſtawy. Usprawiedliwia różnice położone pomiędzy rożnemi rodzaiami dóbr i podział ich ogólny pod dwiema nazwiskami *ruchomych i nieruchomych*, urządzaiąc kiedy i w iakowym sposobie uważane bydź maią za takie w takowym sposobie, aby iak naymniey zoſtawić sporu prywatnym osobom, zniszczyć wszyſtkie niepewności prawodawſtwa, i uprzedzic wszyſtkie samowolności z ſtrony trybunałow sądowych. Mowca wyłożył także ważność podwoynego prawidła uświęconego proiektem do uſtawy: to ieſt, że właściciel powinien mieć naywolnieysze rozrządzenie tego co do niego należy pod warunkami, które prawo za potrzebne uzna. — Gdy żaden mowca rządowy ani trybunatu mowić więcey nie okazał chęci, roztrząsnienie przeto proiektu tego do uſtawy zamkniete było. Proiekt większością 150 kresek przeciwko 6 w uſtawę zamieniony zoſtał. Posiedzenie odłożono do piątku.

Na dniu wczorayszym w trybunacie Perrau zabrał głos i imieniem sekcyi prawodawczey zdał rapport względem proiektu do ustawy części, III. Xięgi cywilney pod tytułem: *O użytku, zwyczaiu i mieszkaniu.* — Roztrząsnienie tego odłożono na dzień 28. Ciało prawodawcze przez poselstwo doniosło trybunatowi, że proiekt do ustawy pod tytułem *O różnicy dóbr* zamieniło w ustawę. Z porządku dziennego wypadło wstrząśnienie proiektu do ustawy tytułu drugiego, części drugiey, Xięgi ustaw cywilnych pod tytułem: *O własności* proiekt ten w ustawę zamienionym został.

Z Hagi d. 28. Stycznia.

Zdaie się, że angielskie okręty koniecznie maią iakieś przedsięwzięcie na celu przeciw naszey flocie lub brzegom, ponieważ w większey daleko niżeli dawniey liczbie około naszych brzegow wszędzie krążą.

Przy teraźnieyszem łagodnem powietrzu zwożą ciągle kanałami potrzebne żywności do Flelingi dla flotyli, na którą wsiada wybor woyska; iednak nie zanosi się, ażeby wyprawa tak prędko wyyśdź miała.

Przeciw nałożoney na ten rok nadzwyczayney kontrybucyi przybywaią z rożnych departamentow deputacye z przełożeniami.

Z Kopenhagi d. 28. Stycznia.

Względem nastąpionego zakazu wprowadzania do Szwecyi duńskich pism lub przez duńskich pisarzy wydawanych, zaszły dwie następuiące ministeryalne noty:

" Niżey podpisany nadzwyczayny poseł J. K. Mci Szwedzkiey, otrzymał wyraźny rozkaz powtorzyć ministeryum Króla Jmc Duńskiego zażalenia o rzeczy, których się wcale spodziewać nienależało. — Sprawuiący interessa szwedzkie P. baron Taube, miał ieszcze w przeszłym roku zlecenie przełożyć rządowi duńskiemu zuchwałość niektórych duńskich dziennikarzy, którzy się poważyli umieścić w swoich dziennikach artykuły, które mniey lub więcey przeciw szwedkiemu rządowi, albo też zaszłem w Szwecyi zdarzeniom wymierzone były. Baron Taube uskutecznił to zlecenie, i zdawało się, że przestępstwo nie będzie więcey powtorzone, zwłaszcza gdy oświadczył, iż ieżeli powod do zażalenia nie ustanie, tedy Krol będzie przymuszony zakazać wprowadzania uczonych płodow do Szwecyi. — Z przykrością widzi się bydź niżey podpisany obowiązanym donieść, że wszelako te wykroczenia powtorzonemi zostały. Nieiaki P. Oliwarius, professor w Kiel i autor peryodycznego pisma pod tytułem *Archives du Nord*, umieścił w iednym Nrze: swego Dziennika artykuł, który tu co do słowa przytacza. Nie można tego artykułu bez oburzenia czytać: nie zna autor rzeczy, kiedy utrzymuie, iż Szwecya bolesno na dawne rany cierpi; zuchwałością iest przypisywać dworowi zbytek; nie potrzebna krytyka przeciw zakazowi kawy i przeciw zniesieniu tego zakazu, iak gdyby ekonomiczne rozrządzenia nie zależały od handlowych okoliczności. 'Fałsz iakoby w sprawie Bohemana wyyśdź miało z strony rządu oświadczenie. Jest zuchwałością naganiać czyny rządu, i wnosić z nich następności. Zupełny niedostatek metalowych pieniędzy w Szwecyi iest fałszem. Nakoniec nader śmiecha godną rzeczą wystawiac Meklenburg, iako niebezpiecznego sąsiada Szwecyi, kiedy oba kraie zawarły pomiędzy sobą przymierze i w naylepszey żyią zgodzie. — Niżey podpisany maiąc zlecenie zanieść urzędowe zażalenie do ministeryum Króla Jmc Duńskiego przeciw skażeniu przystoyności i prawdy przez professora Olivariusa, nie może oraz zataić, iak dalece Krol iego i Pan przekonanym iest, że

takowy postępek ściągnie na autora surową karę. Z prawdziwym żalem dodać tu musi, że Król Jmć nie znalazłszy w przeszłości zupełnego bezpieczeństwa przeciw nadużyciu wolności druku na przyszłość, z niechęcią widział się bydź przymuszonym zakazać wprowadzania do swego krolestwa wychodzących pism w drukarniach duńskich. — Niżey podpisany ma honor upraszać JPana hrabi Bernsdorfa, dyrektora wydziału zagranicznych interessow, aby przyiął zapewnienie iego naywyższego uszanowania. W Kopenchadze d. 28 Września 1803.

Baron de Oxenstierna.

Odpowiedź. " Niżey podpisany, dyrektor wydziału zagranicznych interessow, nie zaniedbał przełożyć Królowi Panu swemu treść noty, którą go baron Oxenstierna pod d. 28 Września raczył zaszczycić, żaląc się i zbiiaiąc umieszczony artykuł w dzienniku *Archives du Nord.* —— Jest on upoważniony przełożyć następuiące uwagi w odpowiedzi. Gdy P. Baron T..be uskuteczniaiąc ustnie w przeszłey zimie rozkaz swego dworu, chcąc zwrócić uwagę tuteyszego rządu na nierozważny artykuł dziennika *Minerwa*, odpowiedziano mu, iż ieżeli dwor Sztokolmski słusznym uznaie bydź swoie zażalenie przeciw pomienionemu artykułowi, tedy potrzeba go urzędownie na piśmie wyrazić. Aże w tey mierze dalszy krok nie był uczyniony, miano więc tę rzecz za upadłą. — Artykuł o który się teraz dwor Szwedzki żali, iest zapewne nieprzystoyny, i Król Jmć nie byłby zaniedbał uczynić w tey mierze przyzwoitey satysfakcyi, gdyby przez postanowienie Króla Jmć Szwedzkiego nie wpuszczania do iego kraiow nadal żadnych pism w Danii drukowanych, nie zdawała się bydź wszelka w tey mierze dalsza droga przecięta. Im bardziey Król Jmć zadziwił się nad tem rownie nadzwyczaynym iak mało przyiacielskiem postanowieniem, tem więcey pochlebia sobie, że Król Jmć Szwedzki uchyli środek, który ze wszech miar przeciwi się interessowi obu narodow i zachodzących między rządami stosunkow. — Niżey podpisany ma honor ponowić JPanu posłowi zapewnienie wysokiego szacunku. W Kopenhadze d. 17 Października 1803.

J. Bernstorff.

Z Madrytu d. 12. *Stycznia.*

Przed kilku dniami powrociła wyprawa, która przed 8 laty wysłana była pod zawiadowstwem uczonego botanika Sesse, do zwiedzenia w przedmiocie historyi naturalney hiszpańskich posiadłości w północney Ameryce, iako to Mexyku, Kalifornii i wysp zachodnio-indyyskich. Głownym celem była botanika, i nader wielki w niey odniesiono plon: od kilku lat przesełał P. Sesse ustawicznie rozmaite nasiona europeyskim botanikom, a tuteyszemu botanicznemu ogrodowi zbiory ziół suchych. Rachuie on, iż za iego staraniem botanika blisko 2500 nowych roślin będzie pomnożona, których mało ieszcze iest opisanych. Ośmdziesiąt nowych gatunkow ryb można będzie dodać do Ichtyologii Blocha, i t.d. Naywiększą zasługą tey wyprawy iest założenie 4 historyi naturalney professoryy w owych prowincyach, gdzie wcale nie zastanowiano się dotąd nad temi przedmiotami.

Oczekuiemy tu na przyszłą wiosnę badacza natury P. Humboldta z Ameryki hiszpańskiey, który może znayduie się iuż w drodze.

Z Tunis d. 28. *Października.*

Miasto nasze pogrążone iest w nader wielkim ubostwie i niedostatku żywności, nayznacznieyszy i iedyny handel oliwą do Marsylii, zostaie w ręku samego rządu i przybra-

nych do niego żydow. Zaszłe niedawno między tuteyszym rządem i amerykańskiemi stanami poróżnienie, lubo Dey nie przyiął wysłanego do niego amerykańskiego konsula P. Cathcarta i przymusił go oddalić się do Gibraltaru, zagodzone iednak zostało przez sprawuiącego amerykańskie interessa P. Dawids. Tunetańscy korsarze przyprowadzili tu w tych czasach wiele sycyliyskich okrętow.

Rozmaite Wiadomości.

Kraie bezpośredniego wolnego rycerstwa Rzeszy dzielą się na 3 okragi, szwabski, frankoński, reński, a każdy na wiele mieysc czyli kantonow. Szwabski składa się z 603 dobr w 5 kantonach. Obwodu iego rachuią do 70 mil kwadratowych, 160,000 ludności i 800,000 ryń. dochodu. Frankoński okrąg ma w 6 kantonach 702 dobr, 80 mil kwadratowych obwodu, 200,000 ludzi i 1 mill. ryńskich dochodu. Reński liczył przed oderwaniem lewego brzegu Renu 1500 dobr, 40 mil kwadratowych obwodu, 90,000 mieszkańcow i 600,000 ryń. dochodu. Odpadło od niego do Francyi 17 mil kwadratowych, 35,000 mieszkańcow 29,000 rocznego dochodu. Ogółem posiada ieszcze teraz stan rycerski w Niemczech 173 mil kwadratowych kraiu 414,500 ludzi i 2 millionow 107,000 ryń. rocznego dochodu. Nie wchodzą w to ieszcze Ganerskie kraie, Burg Friedberg i miasta w Weterawii, Burg Gelnhausen i t. d. Te maią 10 mil kwadratowych, 20,000 mieszkańcow i 50,000 ryń. dochodu.

W politycznym kalendarzyku angielskim na rok 1804 iest P. Piotr Parker iako admirał floty umieszczony. Admirałow białey bandery liczy 21, pomiędzy któremi znayduie się lord St. Vincent, Dunkan i Xżę Klarencyi; admirałow niebieskiey bandery 19 iako to: P. Hyde Parkera, Kornwallisa, lorda Gardnera, Kolpois i lorda Nelsona &c. wice admirałow białey bandery 10, iako to: Michella, Piotra Rainiera, lorda Keita &c.; wice admirałow niebieskiey bandery 11, iako to: Chrzystofa Parkera, lorda Nelsona &c.; kontra admirałow czerwoney bandery 18. Naystarszym kapitanem angielskiey marynarki, których iest 732 P. Schomberg. Wszedł w służbę 1754. Lord Hawkesbury iest iako sekretarz stanu do zagranicznych interessow z pensyą 6000 f. szt. położony. Wewnętrzny sekretarz stanu P. Jorke z także pensyą. Liczba posłańcow stanu wynosi 33. Zbieraczem papierow stanu iest P. Goddard, a wydawcą dworskiey gazety P. Rollesten. Tayna rada królewska składa się z 135 członkow, w liczbę których oprócz królewiczow wchodzą hrabia St. Vincent, lordowie Howe, Hawkesbury, Grenville, Aukland, Minto, Whitworth, P. Pitt, P. Addington, P. Tierney &c. Liczba kawalerow orderu podwiązkowego iest 31, pomiędzy któremi znayduią się, z zagranicznych Xiążę Oranii, Xiążę Brunświcki, Elektor Hesseński, i Xiążę Sax Gota. W genealogii panuiących w Europie iest Francya położona iako Rzplita pod rządem konsulatu z 3ch członkow złożonego. — Admirał i dowodzca naczelny floty ma co dzień 5 f. szter. żołdu, admirał 3 f. szt. 10 szel., wice admirał 2 f. szt. 10 szel., kontra admirał 1 f. szt. 15 szelin. Hrabia St. Vincent iako pierwszy lord admiralicyi ma roczney płacy 3000 f. szt., sekretarz admiralicyi P. Nepean 4000 f. szt., sedzia admiralicyyny Skot 2500 f. szt., P. Tierney iako admiralicyyny podskarbi 4000 f. szterl. Angielskich marszałkow polnych iest teraz 5 to iest Xiążęta Glucestru, Jorku, Argile i Richemond i margr. Townshend. Jenerałow 90, jenerałow leitnantow 88 i t. d.

DODATEK

DO $N^{ro.}$ 14.

GAZETY KRAKOWSKIEY

We Srodę Dnia 15. Lutego 1804.

Wiadomość o życiu i pismach Ignacego Zaborowskiego.

Xiądz Zaborowski Ignacy ze zgromadzenia piarskiego, urodził ſię w ruskiem woiewodztwie roku 1754.

Wziąwszy przyſtoyne od rodzicow wychowanie w dziecinnym wieku, był oddany do szkół złoczowskich piiarskich w temże woiewodztwie, a po skończoney edukacyi szkolney, gdy oświadczył chęć żyć i pracować w zgromadzeniu piiarskiem, tem miley od niego był przyięty, im zdatnieyszego w nim talenta iego obiecywały nauczyciela.

Po skończonym biegu edukacyi na proſessora, poruczona mu była szkoła jeometryi w Łomży w Mazowszu: była to nowa osada piiarow po jezuitach. Tam okazawszy w młodym ieszcze wieku rzadką sposobność do nauk matematycznych, przeniesiony zoſtał na obszernieysze pole swym talentom.

Użyty iuż w konwikcie piiarskim, iuż w szkołach publicznych warszawskich do dawania matematyki, zasłużył sobie na imię doskonałego w swoiey umieiętności nauczyciela.

Przydał nowego sławie swoiey szacunku, i narodowi korzyści, przez przyczynienie mu biegłych jeometrow i matematykow z młodzieży, którą przez lat 16 formował.

W roku 1786 wydał znaiome, a pierwsze prawie w polskim języku jeometryi praktyczney dzieło, które powszechną zyskało u publiczności zaletę, i powtórnie wydrukowane zoſtało. Stanisław August nadgrodził autora medalem *Merentibus*, a kommiſſya edukacyyna wyznaczyła go publicznym jeometrow kraiowych examinatorem. W poźnieyszym czaſie zamyśiał wydac osobne dzieło jeometryi wieyskiey, do czego wiele xiąg w roznych iezykach był sobie przysposobił.

Bydz biegłym w nauce matematyki, było wielką zaletą, lecz umiec bydź nauczycielem tey i innych nauk, było to prawie szczególnym Zaborowskiego przymiotem i talentem. Miał on sztukę osobliwszą poruszania w młodych uczniach wszyſtkich sprężyn umysłu do nauk, a serca ich do cnoty. Dosyc ieſt powiedziec, że ile miał uczniow, tyle przyiaciol, tyle wdzięcznych, tyle kochaiących, i tyle czcicielow nauczyciela swego.

Zreczny ten miſtrz czas nawet zabawie i spoczynkowi młodzieży poświęcony, umiał obracic na iey pożytek, i to z naywiększem iey ukontentowaniem. W roku 1791 podczas wakacyy dawał uczniom swoim praktykę indzenieryi, którą w ciągu szkolnym do teoryi ſtosował. Wysypał na dziedzińcu żoliborskim redutę, założył minę i fugas, które nayleniey ſie udały w przytomności króla, panow i wielkiego zbioru ludzi. Attak młodzieży dobywaiącey, wzięcie z naywiększą zręcznością reduty, bronioney od gwardyi i artyleryi, i dokładna znaiomość sztuki, iaką cała robota wskazywała, dała pochlebną miarę o talentach nauczyciela.

Taki nauczyciel udzielaiący ſie wszyſtkim publicznie, szukany był od wielu uczniow prywatnie, i od samych uczonych porady iego zaſięgaiących. Rzadkim przykładem dam kraiu naszego, xiężniczki ſtolnikowny Czartoryskie, szukaiące przewodnika w nauce Matematyki, i niektórych panow sy-

nowie, znaleźli go w nim do lekcyy prywatnych, i na ko niry pożytek odnieśli.

Nie przestawał na tak usilnych dla młodzieży pracach będąc nauczycielem: lecz bydź nauczycielem na urzędach samych, które piastował w zgromadzeniu, miał sobie za nay-większy zaszczyt urzędowania. Był on iuż to przełożonym szkół Warszawskich, iuż iednym ze 4rech poradników zgromadzenia Piiarskiego, iuż rektorem akademii ślachetney młodzi, iuż nakoniec prowincyałem zgromadzenia: co trwało przeszło lat dziewięc. W tym przeciągu czasu nie zaniechał zwiedzić Wiedeń, aby swe prace, któremi się ieszcze zatrudniał, kraiowi swemu korzystnieyszemi uczynił, a tych w uczeniu na rektorstwie i prowincyalstwie do śmierci nie zaniechał. Zbior xiąg i instrumentow matematycznych własnym kosztem nabyty, darował zgromadzeniu dla powszechnego użycia.

Tak biegłego matematyka, i rzadkiego nauczyciela, towarzystwo przyiacioł nauk w Warszawie, za członka przybrało, i dzieła elementarnego Matematyki zrobienie mu polecilo, którego sam tylko plan ułożyć śmierć dozwoliła.

Nie można w tych pracach iego, o rządach tak akademii ślachetney młodzi, iako i całey prowincyi piiarskiey niewspomniec, i charakteru niepospolitey duszy, krótko niedotknąc.

Naywiększe przymioty umysłu zawsze coś utracaią, gdy im przymiotu i charakteru do ich posady brakuie. Rzadkie to oboyga połączenie znaydowało się w Zaborowskim, i godnym go czci i przywiązania wszystkich co go znali, czyniło. Był humoru zawsze słodkiego i wesołego, skromnego umysłu, szczery i otwartey duszy. Umiał zdania i chęci swe w rostropnem milczeniu utrzymywać; karcić podległych własnem ich przekonaniem i zawstydzeniem, lecz chęc do poprawy łagodnością ożywiać; pracować, a drogich przyiaciołom godzin swoich nie żałować; dobro wspólne nad swoie własne w rządach swoich aż do zapomnienia o sobie, przekładać; obyczaiami i nieskażoną cnotą uczniom i podległym przyświecać; czynić dobrze nędznym, których łagodność i ślachetność serca do niego ośmielała; przenosić stanu i powołania nauczycielskiego powinności, nad obawę śmierci, którą mu przyiaciele przedstawiali.

Umarł dnia 10 Stycznia 1803go w roku 49 wieku swego. JP. Mileszewski wymianey mowie na publicznem posiedzeniu towarzystwa przyiacioł nauk, okazawszy ważność matematycznych umiejętności, ich wpływ w rozum ludzki i losy narodow, oddał sprawiedliwość uczonym pracom Zaborowskiego, a nie będąc rozrzutnym w pochwałach, tem większą ziednał wiarę, które temu znakomitemu mężowi przyznał.

CENA ZBOZ

Na targu w Krakowie d. 15. Lutego 1804.

Korzec Pszenicy	zł. pol. 13	do	25.
— Żyta	14	—	16.
— Jęczmienia	10	—	13.
— Owsa	$9\frac{1}{2}$	—	11.
— Grochu	14	—	17.
— Kaszy iaglaney	28	—	32.

W Wiedniu d. 4. Lutego.

Meca wynosząca 16 naszych garcy:

— Pszenicy	zł. pol. 23	do	30.
— Zyta	13	—	17.
— Jęczmienia	10	—	12.
— Owsa	6	—	9.

W Brynie d. 3 Lutego.

Meca Pszenicy	zł. pol. 20	do	22.
— Zyta	12	—	13.
— Jęczmienia	9	—	10.
— Owsa	6	—	7.
— Prosa	16	—	20.

W Gdańsku d. 28. Stycznia.

Szefel czyli pół korca naszego w monecie pruskiey:

— Pszenica	zł. pol. 12	do	$14\frac{1}{2}$.
— Zyto	$9\frac{1}{2}$	—	10.
— Jęczmień	$6\frac{1}{2}$	—	8.
— Owies	6	—	7.

DONIESIENIA.

Na Weszfaley w ulicy Lubicz zwaney znayduią się trzy domy pod Numerami 192, 193 i 194 z przyległemi do nich ogrodami każdego czasu do sprzedania. O cenie ich można się u właściciela ich tamże mieszkaiącego każdego czasu dowiedzieć.

Niżey wyrażony ma honor W. JPanom Posiadaczom dobr, niemniey JPanom Ekonomom ninieyszym do wiadomości dać, iż u niego tak zwaney czerwoney Kamienney Koniczyny wcześney w naylepszym gatunku częścią w większych, częścią w mnieyszych kwotach w nayprzyzwoitszey cenie dostać można,

Przypomina także niżey wyrażony, iż u niego, jak już w przeszłym roku doniesiono, Winnego Octu w naylepszym gatunku, kwarta od 15 aż do 12 kraycarow dostac można, za wiadro 48 zł.

Wyżey specyfikowanych Produktow może każdy w pomieszkaniu niżey wyrażonego w Rynku pod Nrem 355 każdego czasu dostac. — Dan w Krakowie dnia 4 Februarii 2804.

Jan Pawlita.

Dnia 22 Februarii t. r. bedzie w C K. Kancelaryi Urzędu cyrkularnego Krakowskiego odprawiac się Licytacya rożnych sprzętow z Kościoła w Krakowie Bazylianow exystuiącego, to iest: ołtarzow, ambon, konfessionałow, lichtarzy, obrazow, stołow, publicznie sprzedane zostaną. Przeto życzących sobie co z tychże mobiliow zakupic na wspomniony dzień do Urzędu cyrkularnego Krakowskiego zaprasza się.

C. K. Sądy Szlacheckie Lubelskie Gallicyi Zachodniey uwiadomiaią ninieyszym Edyktem Ur. sukcessorow Anny Sosnowski, i ko to: Helenę z Bereckich Garbowiecką, Michała, lub innego imienia Bereckiego, Wacława, Jana Horochow, i Franciszkę z Horochow Krzywobłocką; iż Ur. Marcin Karol Dobiecki, w sprawie o zapłacenie summy 540 zł. pol. c. s. c. do sądow tuteyszych żałobę podał i pomocy sądowey dopraszał się.

Gdy zaś też Sądy dla ich niewiadomego zamieszkania, iem tuteyszego sądowego adwokata Hakenszmit, za obrońcę z ich szkodą i niebespieczeństwem ustanowiły, z którym taż Sprawa rozpoczęta podług przepisanego dla Galicyi Zachodniey sądowego porządku prowadzona i ukończona będzie. Oni przeto niniejszym Edyktem napominaią się, aby w przeciągu 90 dni excepcyą swoią podali, i ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumenta swe oddal, ilub innego sobie patrona obrali, i tego Sądowi wymienili, oraz tych podług Prawa użyli krokow, które się do obrony swey sprawy pożytecznemi bydź zdaią; gdyby bowiem tego nie uczynili, i swą zaniedbali sprawe, samiby sobie szkodę może iaką stąd wynikaiącą przypisac winni byli,

Dan w Lublinie dnia 22 Listopada 1803 roku.

Gołaszewski.
Foll.
Wladich.

Z Rady C. K. Sądow Szlach: Lubelskich Galicyi Zachod,
Reinh.

C. K. Sądy Szlacheckie Lubelskie Galicyi Zachodniey niniejszym Edyktem uwiadomiaią Ur. Stanisława Małachowskiego, Stanisława i Jana Nepomucena Małachowskich braci iako sukcessorow Mikołaia Małachowskiego, Jana Kantego Swidzińskiego, iako też Michała i Jozefa Xiążąt Lubomirskich, Ludwika Tyszkiewicza, Karoline z Pocieiow Radziwiłową, Alexandra Pocieia, Antoniego Oskierkę, Franciszka, Stanisława i Konstantego Jelskich sukcessorow Teressy z Pocieiow Humieckiey, iż Ur. Joanna z Markowskich Orsetty, w sprawie zapłacenia summy 10,000 zł. pol., przeciwko ich żałobę do sądow podała, i pomocy sądowey dopraszała się.

Gdy zaś też Sądy dla niewiadomego ich zamieszkania, im tuteyszego sądowego adwokata Ratyńskiego za kuratora z ich szkodą i niebezpieczeństwem ustanowiły, z którym też rozpoczęta sprawa podług przepisanego dla Galicyi zachodniey porządku prowadzona i ukończona zostanie, oni przeto niniejszym Edyktem napominaia się, aby w przeciągu dni 90 sami excypowali, lub oznaczonemu patronowi dokumenta swe przesłali, albo innego adwokata za patrona obrali tego Sądowi wymienili, i tych środkow prawa używali które do obrony swey sprawy użytecznemi bydź sądzą; inaczey gdy tego nieuczynią i swą sprawę zaniedbaią, szkodę stąd iaka wynikaiaca sami sobie przypisac będą winni,

Dan w Lublinie dnia 22. Listopada 1803

B. Gołaszewski,
Foll.
Wladich.

Z Rady C. K. Sąd w szlachec Lubel. Gall. Zachodniey,
Reinh,

Magistrat C. K. Stołecznego Miasta Krakowa Galicyi Zachodniey Wacławowi Ufrowi niniejszym obwieszczeniem wiadomo czyni, iż żyd Getzel Braciejowka u tuteyszego Ma-

gistratu Krakowskiego przeciw niemu w sprawie o zapłacenie 139 zł. ryń. 30kr. dnia 9 Stycznia r. b. żałobę podawszy o sądową pomoc, co sprawiedliwość wymaga doprasza ł się.

Gdy zaś Magistrat tuteyszy dla niewiadomego iego pomieszkania mieysca, albo w całe w C. K. dziedzicznych kraiach nie znaydowania się, iemu Dikrowi tu będącego adwokata Liebicha z iego niebespieczeństwem i kosztem za zastępcę postanowił, z którym zaczęta sprawa podług ustawy sądowey dla C. K. kraiow przepisaney prowadzona i rozsadzona będzie, przeto niniey szemi w tym zamiarze napomina się ażeby w dniu 8 mieśiąca Marca roku 1804 o godzinie 9 ranney albo sam osobiście stanął albo stępcy ustanowionemu, ieżeliby iakowe miał prawne dowody wcześnie przesłał, albo nakoniec innego którego kolwiek pełnomocnika obrał i tuteyszemu sądowi oznaymił, zgoła stosownie do przepisow tych przyłożył prawnych środkow, któreby ku swey obronie naypotrzebnieysze upatrywał, ile że przeciwne z swego spoźnienia zapaść mogące skutki sobie samemu przypisać będzie powinien. Tak bowiem opiewaią przepisane dla C. K. kraiow Prawa

Łodziński.
Hirschberg.

Z Rady Magistratu Miasta C. K. Stołecz: Krakowa.
Dnia 12. *Miesiąca Stycznia* 1804.
Plinta.

C. K. sądy szlacheckie Lubelskie Galicyi zachodniey uwiadomiaią niniey szym Edyktem PP. sukcessorow Anny Sosnowskiey, iako to Helenę z Bereckich Grabowiecką Michała albo innego imienia Bereckiego, Wencesława, Jana Horochow, i Franciszkę z Horochow Krzywobłocką — iż P. Marcin Karol Dobiecki, w sprawie zapłacenia summy 530 zł. poł. c. s. c. do sądow tuteyszych żałobę podał, i pomocy sądowey doprasza ł się.

Gdy zaś też sądy dla ich niewiadomego zamieszkania, im tuteyszego sądowego adwokata P. Hakenszmida, za obrońcę z ich szkodą i niebespieczeństwem ustanowiły, z którym tak sprawa rozpoczęta podług przepisanego dla Galicyi zachodniey sądowego porządku prowadzona i ukończona będzie. Napominaią się oni niniey szym Edyktem, aby w 90 dniach do explikacyi ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumenta swe oddali, lub innego sobie patrona obrali i tego sądowi wymienili, i oraz tych podług prawa użyli krokow, które się do obrony swey sprawy pożytecznemi bydź zdaią; gdyby bowiem tego nieuczynili, i swą zaniedbali sprawę samiby sobie szkodę może iaką stąd wynikaiącą przypisać winni byli.

Dan w Lublinie dnia 22 Listopada 1803.

B. Gołaszewski.
Poll.
Bubna. *Z Rady C. K. Sądow Szla: Lubel. Galicy Zachodniey.*
Reinl.

C. K. Sądy Szlacheckie Lubelskie Galicyi Zachodniey uwiadomiaią niniey szym Edyktem PP. Kaietana i Karola Gruszeckich, iż P. Franciszek Kulpiński w punkcie sekwestracyi części wsi Bychawki do wytrzymania summ 5267 z. p. 21½ gro. i 1795 z. p. 23 gro. presentata 16 Listopada 1803 Nro. 12,939 do sądow tuteyszych żałobę podał i pomocy sądowey doprasza ł się.

Gdy zaś też Sądy dla ich niewiadomego i zamieszkania, im tuteyszego sądowego adwokata Pana Moraczewskie za obrońcę z ich szkodą i niebezpieczeństwem ustanowiły, z którym taż sprawa rozpoczęta podług przepisanego dla Galicyi Zachodniey sądowego porządku prowadzona i ukończona będzie; napominaią się oni niniey szym Edyktem, aby na dzień 20 Marca 1804 o godzinie 9 z rana do odpowiedzi stawili się, i ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumenta swe oddali, lub innego sobie patrona obrali, i tego Sądowi wymienili, i oraz tych podług prawa użyli krokow, które się do obrony swey sprawy pożytecznemi bydź zdaią; gdyby bowiem tego nieuczynili, i swą zaniedbali sprawę, samiby sobie szkodę może iaką stąd wynikaiącą przypisać winni byli. — Dan w Lublinie dnia 14 Grudnia.

Gołaszewski.
Poll.
J. C. Bubna.

Z Rady C. K. sądow szlacheckich Lubelskich.
Reinl.